

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В
ОСВІТІ:
теорія і практика**

Збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

Мукачево
(27 серпня 2021 року)

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

Б59

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Наково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 1 від 31.08.2021 р.)

Відповідальний за випуск – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Прокопович Л.С.

Головний редактор:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор, ректор МДУ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Моргун А. В. – декан гуманітарного факультету, кандидат філологічних дисциплін, доцент.
Прокопович Л. С. – кандидат філологічних дисциплін, доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Мовчан К. М. – директор Наукової бібліотеки МДУ, старший викладач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Курило О. Й. – кандидат філологічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Попович Н.Ф. – кандидат філологічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Бабіля М. В. – провідний бібліограф, асистент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика: збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 27 серпня 2021 р. Мукачево / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2021. – 69 с.

ГАСУЛЯК С. Р.,
ПРОКОПОВИЧ Л. С.,
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА НА ЧИТАЧА

Для розвитку сучасної української школи актуальними є педагогічні ідеї Івана Франка щодо завдання школи, змісту навчання, ролі та значення учителя у навчально-виховному процесі, методів навчання та виховання. Важливим є погляди Івана Франка на зміст духовно-морального виховання дітей та молоді. Змісту духовно-морального виховання, естетичного виховання загальнолюдських цінностей у спадщині Івана Франка присвячена низка досліджень. Є. Соловей, зокрема доводить, що Іван Франко справді поєднав гуманність найвищої освіченості й спадкову людяну мудрість селянина [1]. Зміст і чинники виховання досліджувала М. Чепіль [2], гуманістичні ідеї у педагогічній спадщині Івана Франка вивчала і аналізувала Ж. Гушак [3].

Важливими є ідеї Івана Франка щодо духовно-морального виховання молоді. Письменник постійно відчував необхідність звернення до проблем духовності як орієнтації на вищі християнські цінності. Розвиток людини і її сходження до вищого рівня духовності зумовлюється сформованістю і розвиненістю ціннісних орієнтацій, духовних інтересів, потреб, залученню особистості до творчого духовно насиченого життя і діяльності. У багатьох творах, критикуючи тодішню систему освіти, що випускала у світ неосвічених лодарів, неробство, паразитизм, жадобу, жорстокість закликав виховувати людину, якій властиві «внутрішній спокій, сила і ясність переконань, чиста совість і боротьба, вічна боротьба проти темноти, фальші і дармоїдства» [4, т.15, с. 58]. Кожна людина, яка живе у суспільстві, і на кожному кроці з ним пов'язана «мусить виробити в собі певні поняття про життя з людьми, про обходження з ними, то є поняття про життя справедливості, правди, приязні та добра, ці поняття є основою моральності, що є предметом вищої науки – етики. Етика вчить людину жити по-людськи, вона керує завжди всюди її кроками» [4, т.45, с. 39–40]. І. Франко вважав, що коли дитину оточує краса, їй зрозуміла і приваблива, вона впливає на її настрій, схиляє до доброго поведіння. Дітям потрібно дати якомога більше творів мистецтва, навчити розуміти їх зміст, аби краще зрозуміти загальні закони психології для вироблення смаку індивіда. Гуманістична мораль повинна бути одним із основних принципів дитячої літератури. Особливу увагу звертав Іван Франко на значення дитячої літератури для морально виховання молоді. Митець є автором численних творів для дітей.

Багаторічні спостереження над впливом творчості Івана Франка на читача доводять, що його численні казки, вірші оповідання, пробуджують у дітей зацікавлення різними явищами життя, виховують у них високі моральні якості. Він вимагав, щоб кожна книжка для дітей була не тільки цікавою за своїм змістом, але й ідейною. Високохудожня книга прищеплює дітям найкращі почуття та виробляє позитивні риси людського характеру. Письменник розробив різноманітні жанри дитячої літератури: оповідання, казки, пісні, поеми. Його казки та оповідання, як - от : «Без праці», «Коли ще звірі говорили», «Коваль Басим», «Лис Микита» мають повчальний характер, несуть у собі гуманістичну мораль. Така література створює можливості її використання задля виховання національних і загальнолюдських цінностей. Про велике виховне значення дитячої художньої літератури митець писав у статті «Байка про байку», у передмові до казок «Коли ще звірі говорили». Автор наголошував, що через літературу кожна дитина повинна мати змогу розкрити свої творчі здібності, розширити світ своїх захоплень. Та найважливіше значення для морального виховання дітей, особливо молодшого шкільного віку, І. Франко надавав казці, яка входить у життя дитини з раннього віку, супроводжує впродовж всього дитинства і залишається з нею на все життя. Казки, вважав митець, підносять дітям поетичний і багатогранний образ своїх героїв. Моральні поняття (чесність, доброта, справедливість) яскраво виражені в образах героїв, закріплюються у реальному житті, у взаєминах дитини з близькими людьми. Народна казка з її чудовою мовою, простотою викладу й правдою розвиває морально-етичні почуття дитини. В ній втілені основні постулати народної моралі про добро і зло, про совість честь і справедливість. Автор розмірковував, що дітей указці цікавить не вимисел як такий, а специфічна форма його подачі. Як вдало підмітив Іван Франко « ... не тим цікава байка, що говорить неправду, що під лушпиною тої неправди криє звичайну велику правду [4, с. 169]. Аналізуючи доробки Івана Франка про освіту й виховання, Марія Чепіль та Іван Вишнівський зауважують: «Казка зміцнює у дітях оптимістичне сприйняття життя, учить мріяти, і, захоплюючи їхню увагу, будить творчі здібності й устремління. І не тільки пізнає, а й відгукується на події і явища навколишнього світу, виражає своє ставлення до добра і зла» [2, с. 212]. У казці черпаються перші уявлення про справедливість і несправедливість. Найпростіші і водночас найважливіші уявлення про розум і дурість, про хитрість і прямодушність, про добро і зло, про героїзм, про щедрість і скупість формуються у свідомості дитини і визначають її норми поведінки. Більшість казок Івана Франка про тварин, «оскільки вони найбільше відповідають смакові дітей від бдо 12 літ, заставляють їх сміятися і думати, розбуджують їх цікавість та увагу до явищ природи, але не розбуркують

молоду фантазію дивоглядними образами заклятих замків, царів, розбійників, драконів та демонів, не тривожать молодого чуття страшними, страшними трагічними пригодами...». Отже, казки про тварин найбільше імпонують дітворі «адже діти люблять звірів, чують себе близькими до них, розмовляють з ними і розуміють їх: от тим-то оповідання про звірів їм такі цікаві, особливо, коли ті звірі в байці ще починають говорити, думати й поводитися, як люди» – зазначає Іван Франко [4, с. 170].

З огляду на вище сказане, можна стверджувати, що казки Івана Франка є практичним втіленням його поглядів на моральне виховання дітей.

Список використаних джерел

1. Соловей Є. С. Загальнолюдські цінності в системі теоретичних поглядів Івана Франка / Є. С. Соловей // Слово і час. – 1990. – №8. – С.37–42.
2. Чепіль М. «Яка молодь, таке й майбутнє народу». Іван Франко про освіту й виховання: монографія / Марія Чепіль, Роман Вишнівський. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. – 420 с.
3. Гушак Ж. М. Гуманізм як основа національного виховання у педагогічному світогляді Івана Франка / Ж. М. Гушак // Творча особистість учителя: Проблеми теорії і практики: збірник наукових праць. – К.: НПУ, 2003. – Вип. 9. – С. 58–65.
4. Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти т. / І.Я. Франко. – К.: Наук. думка, 1976–1984.

УДК 028.8:615.85(043.2)

КУРИЛО О.Й.,
ПОПОВИЧ Н.Ф.,
Мукачівський державний університет

БІБЛІОТЕРАПІЯ: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, ОСНОВНІ ЕТАПИ

Сучасний стан розвитку нашого суспільства характеризується швидкими та суттєвими змінами у всіх сферах його життя. З огляду на це, не можуть залишитись поза означених процесів і бібліотеки, які для підтримки своєї конкурентоспроможності в новому інформаційному й соціальному середовищі змушені також чітко реагувати на суспільні запити та освоювати нове для себе поле діяльності.

Бібліотерапія як порівняно молода наука вирізняється ще недостатньою систематизованістю та термінологічною нечіткістю. Чимало фахівців розглядають її на межі бібліотечної справи й медицини. Вона пов'язана із залученням людини до читання на основі синтезування ситуацій обслуговування з метою зміни чи вирішення її особистих проблем. Бібліотерапію науковці розглядають як комплексну наукову дисципліну

ЗМІСТ

Веремчук О. В. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	3
Веремчук О. В., Галузінський Б. О. БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК.....	6
Гасуляк С. Р., Прокопович Л. С. ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА НА ЧИТАЧА.....	9
Курило О.Й., Попович Н.Ф. БІБЛІОТЕРАПІЯ: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, ОСНОВНІ ЕТАПИ.....	11
Курило О.Й., Прокопович Л.С. БІБЛІОТЕКОТЕРАПІЯ ЯК НАПРЯМОК РОБОТИ СУЧАСНОГО БІБЛІОТЕКАРЯ	13
Марценюк М.О. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ МЕТОДУ МОВНОЇ ТЕРАПІЇ.....	15
Матвійчук О.Є. ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО МОДУЛЯ "БІБЛІОТЕЧНА ПЕДАГОГІКА" В ІНСТИТУТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА.....	17
Матвійчук О.Є. ПОГЛЯД НА БІБЛІОТЕЧНУ ПЕДАГОГІКУ ЯК ОСВІТУ ЧИТАЧА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ФОНДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ).....	18
Мовчан К.М., Бондарєва Д.-Т. БІБЛІОТЕКА – АПТЕКА ДЛЯ ДУШІ.....	21
Мовчан К.М., Звірич О. БІБЛІОГРАФІСТИКА – ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВЦІВ.....	22
Мовчан К.М., Козлік Р. БІБЛІОТЕРАПІЯ – ДУХОВНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ.....	24
Мовчан К.М. БІБЛІОТЕКИ І БІБЛІОТЕРАПІЯ НА ДОПОМОГУ КОРИСТУВАЧУ.....	26
Мовчан К.М., Теличко В. БІБЛІОПЕДАГОГІКА ЧИТАННЯ.....	28
Моргун А.В. ТЕРАПЕВТИЧНА КАЗКА ЯК ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕРАПІЇ.....	29

Електронне наукове видання

***БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА, БІБЛІОГРАФІСТИКА,
БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
теорія і практика***

**Збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції**

Головний редактор:	<i>Щербан Тетяна Дмитрівна</i>
Відповідальний за випуск:	<i>Прокопович Лідія Сігізмундівна</i>
Упорядкування та комп'ютерна верстка:	<i>Бабіля Марина Василівна</i>

Формат 60*84/16
Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. аркушів – 2,9

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел./факс: (03131) 2-11-09. E-mail: rvs@mail.msu.edu.ua

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>